

Γιατί άραγε...; **Άρθρο για την αποτέφρωση**

Αρχιμ. Θεολόγου Κωστάκη
Ιεροκήρυκα Ι. Μ. Αλεξανδρουπόλεως
Εφημερίδα ΓΝΩΜΗ 2/3/2019

Παρακολουθώντας το θέμα της καύσης των κεκοιμημένων, όπως εξελίσσεται εδώ και αρκετά χρόνια τόσο στην παγκόσμια όσο και την ελληνική κοινωνία, αβίαστα βγαίνουν κάποια ερωτήματα: **Γιατί άραγε η νέα παγκόσμια κοινωνία επιμένει μανιωδώς να οδηγεί τους κεκοιμημένους της στα «ψυχρά» αποτεφρωτήρια, αντί στα ευλογημένα κοιμητήρια; Αποτέφρωση και στην Ελλάδα λοιπόν;** Τις πρακτικές του Χίτλερ εναντίον των Εβραίων και των εχθρών του, πραγματικών ή μη, θα τις ακολουθήσουμε κι εμείς; Από τι ωθείται κάποιος να προσφέρει τη φωτιά στον εαυτό του ή στους δικούς του μετά θάνατον; Μήπως για να ικανοποιήσει το εγωιστικό του πείσμα, ή το αρρωστημένο του γούστο, της μετατροπής σε στάχτη του νεκρού συγγενούς του; Ή μήπως η εμμονή έχει να κάνει με το γενικότερο φόβο που καταλαμβάνει την ανθρώπινη ύπαρξη μπροστά στο θάνατο που αποτελεί πανανθρώπινο και οικουμενικό φαινόμενο;

Το ζήτημα του θανάτου απασχολούσε έντονα τους ανθρώπους ήδη από πολύ παλιά. Ο Σωκράτης ζητούσε από τους ανθρώπους να φιλοσοφούν πάνω σε θέματα ζωής και θανάτου και να τα αποδέχονται. Ο ελληνικός πολιτισμός διακρίνεται για τη λεπτότητά του. Στην αρχαία Ελλάδα θεωρούνταν τρομερή ασέβεια προς τους θεούς και προς τον νεκρό να μην περιποιηθούν, με τον προσήκοντα τρόπο, τον νεκρό. Η Αντιγόνη τιμωρείται με θάνατο, γιατί δεν άφησε άταφο και ατιμασμένο τον αδερφό της, αλλά τον έθαψε. Η σύγχρονη επιστήμη κατάφερε μεν να εμποδίσει την έναρξη της ζωής, δε μπόρεσε ωστόσο να νικήσει το τέλος της. Παρ' όλα αυτά ο πόνος του θανάτου κυριεύει τη ζωή των περισσότερων ανθρώπων και τους αναστατώνει. Η πλήρης άρνηση του επερχομένου τέλους της ζωής, όπως και η εμμονή σε σκέψεις για το θάνατο, φανερώνουν τον ίδιο ακριβώς φόβο: **να κοιτάξουμε κατάματα το θάνατο.**

Ο Δημιουργός όρισε να αποτελούμαστε από ψυχή και σώμα με σάρκα και οστά. Μετά το θάνατο η ψυχή φεύγει από το σώμα, η σάρκα λιώνει και τα οστά ως λείψανα παραμένουν για να περιμένουν την επανασυναρμολόγησή τους σε ζωντανό σώμα μαζί με την ψυχή, κατά τη Δευτέρα Παρουσία, σύμφωνα με το όραμα του προφήτη Ιεζεκιήλ. Το ανθρώπινο σώμα είναι ο «ναός του εν υμίν Αγίου Πνεύματος» (Α΄Κορ. 6,19). Η Καινή Διαθήκη μάς προστάζει να μην τον καταστρέφουμε αυτόν το ναό και πριν και μετά από το θάνατο: «ει τις τον ναόν του Θεού φθείρει, φθερεί τούτον ο Θεός» (Α΄Κορ. 3,17) (μετ: εάν κάποιος καταστρέψει το σώμα του που είναι ναός του Θεού, εκείνον θα τον καταστρέψει ο Θεός).

«Αφκιαστο κι αστόλιστο του Χάρου δεν σε δίνω, στάσου με το ανθόνερο την όψη σου να πλύνω» λέει ο Κωστής Παλαμάς. Το σώμα χρειάζεται τον ίδιο σεβασμό που χρειάζεται και η ψυχή. Να κάψουμε το σώμα που το βαφτίσαμε, το χρίσαμε, που το σφραγίσαμε με το Άγιο Μύρο, που το κοινωνήσαμε πόσες φορές με το Σώμα και το Αίμα του Χριστού, που το αλείψαμε λάδι από το Άγιο Ευχέλαιο; «Κάτω από την επιθυμία της καύσεως κρύπτεται η περιφρόνηση προς το σώμα, η απιστία στην ανάσταση των νεκρών, η μετεμψύχωση και ίσως να κρύβεται και η άρνηση της υπάρξεως της ψυχής μετά τον θάνατο». Μητρ. Ναυπάκτου Ιεροθέου (Βλάχου).

Η ταφή του ανθρωπίνου σώματος, αντίθετα από την καύση, είναι μια πράξη τεράστιας ευαισθησίας. Στην παράδοση της Εκκλησίας μας, η ταφή αποτελεί πάγια πρακτική. Η τελευταία απόφαση της Ιεραρχίας, στη Συνεδρία της 12ης Μαΐου 2010, αναφέρει: «Για τους Ορθοδόξους Χριστιανούς, η Εκκλησία γνωρίζει και συνιστά ως μοναδικό τρόπο αποσυνθέσεως του νεκρού σώματος την ταφή». Η Ορθόδοξη Εκκλησία αρνείται τη βίαιη μεταχείριση των κεκοιμημένων, που επιφέρει η καύση και αναθέτει στο χώμα την ήρεμη διάλυση του ανθρωπίνου σώματος «εις τα εξ ων συνετέθη». Η φωτιά καταστρέφει έως αφανισμού. Καίμε κάτι άχρηστο, κάτι που θέλουμε να εξαφανίσουμε, να καταστρέψουμε. Πόσο άσχημο φαίνεται ένα καμένο τοπίο; Άχαρο και ανεικόνητο. Σπάνια ένας ζωγράφος θα επέλεγε να ζωγραφίσει πάνω σε καμβά ένα τέτοιο αποκρουστικό θέμα. Οι Έλληνες είμαστε συναισθηματικός λαός, δενόμαστε μεταξύ μας, με δυνατά συναισθήματα. Πάμε στις κηδείες και τα μνημόσυνα και κλαίμε τους συγγενείς μας. Με την αγάπη να λειτουργεί ως ευλογία στη ζωή μας, διατηρούμε στη μνήμη μας τους κεκοιμημένους μας και ευχόμαστε να είναι αιωνία η μνήμη τους, στη μνήμη του Θεού.

«Από περιβαλλοντική σκοπιά, διεθνείς επιστημονικές έρευνες έχουν αποδείξει ότι η καύση δεν είναι, όπως συνηθίζει να ισχυρίζεται η διοίκηση, ο πιο υγιεινός τρόπος αποσύνθεσης του νεκρού σώματος. Ενδεικτικά, για την πλήρη αποτέφρωση του ανθρώπινου σώματος θα πρέπει η θερμοκρασία του κλιβάνου να κυμανθεί από 1400-1800° F (850-1200°C) και να διατηρηθεί σε αυτά τα επίπεδα για 45 έως 90 λεπτά. Από αυτή τη διαδικασία εκλύονται τοξικά αέρια, όπως διοξίνες, φουράνια και άλλες βλαβερές χημικές ουσίες, όπως ο υδράργυρος, που προκαλούν ατμοσφαιρική ρύπανση και προβλήματα υγείας, ιδιαιτέρως σε υπαλλήλους και περιοίκους εγκαταστάσεων αποτεφρωτηρίων. Ο σοβαρός περιβαλλοντικός κίνδυνος διατυπώνεται σε κείμενα διεθνών και ευρωπαϊκών συμβάσεων για την προστασία του περιβάλλοντος». (Λίση Αγγελική, Μεταπτυχιακό Δικαίου Περιβάλλοντος, Νομική ΕΚΠΑ). Επιπλέον, για την αποτέφρωση απαιτείται απίστευτη κατανάλωση μεγάλης ποσότητας ενέργειας. Για να αποτεφρωθεί ένα και μόνο σώμα, ο κλίβανος πρέπει να δημιουργήσει τόση θερμότητα, όση

θα ζέσταινε ένα σπίτι σε ορεινή περιοχή όλο το χειμώνα! Επίσης στο αποτεφρωτήριο υπάρχει ειδικό μηχάνημα στο οποίο εισέρχεται το υπόλειμμα της αποτέφρωσης και κονιορτοποιεί με μηχανική μέθοδο όσα οστά δεν έχουν καεί και ονομάζεται κονιορτοποιητής υπολειμμάτων αποτέφρωσης.

Τελειώνοντας την επικοινωνία μου μαζί σας, επιτρέψτε μου να σας μεταφέρω τι είπε ο Σεβασμιώτατος Αρχιεπίσκοπος Κρήτης κ. Ειρηναίος όταν, τον Ιούνιο του 2018, το Δημοτικό Συμβούλιο Ηρακλείου ζήτησε τη γνώμη του για την καύση των νεκρών και το ενδεχόμενο δημιουργίας αποτεφρωτηρίου στο Δήμο Ηρακλείου, όπως ο ίδιος ανέφερε, αργότερα, ζωντανά, σε τηλεοπτικό σταθμό του Ηρακλείου. Ο Σεβασμιώτατος ζήτησε από το Δήμαρχο και τα μέλη του Δημοτικού Συμβουλίου να σκεφτούν για ποιο θέμα θα αποφασίσουν: θα αποφασίσουν να δημιουργήσουν μια υποδομή για να καίνε τους κεκοιμημένους τους; Τη μάνα τους και τον πατέρα τους; Τους συγγενείς και τους φίλους τους; Διερωτήθηκε ο ίδιος πως μπορεί κάποιος να πάρει απόφαση να κάψει τους γονείς που τον γέννησαν και τον ανάθρεψαν ή τους φίλους και τους συγγενείς που αγάπησε. Εκείνος καταληκτικά, είπε, ότι ποτέ δε θα αποφάσιζε κάτι τέτοιο για τα δικά του πρόσωπα, για τους δικούς του ανθρώπους, προβληματίζοντας όλους για την επικείμενη τοποθέτησή τους επί του συγκεκριμένου θέματος.